

24.10.2023

Asia/4

§ 529

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle, Valtioneuvoston linnan (Snellmaninkatu 1) tarkistettu asemakaavan muutosehdotus (nro 1279)

HEL 2020-011646 T 10 03 03

Hankennumero 5318_9

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Kajsa Lybeck. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Kalle Pusan ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kajsa Lybeck, arkkitehti, puhelin: 09 310 37052
kajsa.lybeck(a)hel.fi
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12799 kartta, päivätty 24.10.2023
- 4 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12799 selostus, päivätty 24.10.2023
- 5 Havainnekuva, 24.10.2023
- 6 ELY-keskuksen suojelupäätös
- 7 Tilastotiedot
- 8 Tehdyt muutokset
- 9 Vuorovaikutusraportti 2.5.2023, täydennetty 24.10.2023
- 10 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

24.10.2023

Asia/4

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle

- 24.10.2023 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12799 (liite nro 3) hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 1. kaupunginosan (Kruunuhaka) korttelia 1 sekä katualueita.

Lisäksi lautakunta päättää

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluaikana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävillä-oloaikana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä nähtävillä-oloajan ulkopuolella kirjallisesti esitettyihin mielipiteisiin. Päätössiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee 1. kaupunginosan (Kruunuhaka) korttelia 1 sekä katualuetta (osa Snellmaninkatua ja Hallituskatua). Korttelin tontilla 4 osoitteessa Snellmaninkatu 1 sijaitsee vuosina 1822–1853 rakennettu empiretyylinen rakennuksen ulkokehä ja vuosina 1897–1900 sisäpihalle rakennettu entinen painotalo (Valtioneuvoston linna), joka on valtion keskushallinnon käytössä.

ELY-keskus on 7.6.2022 rakennusperintölain nojalla antamalla suojelupäätöksellä (UJDELY/10762/2021, suojelupäätös) suojellut Valtioneuvoston linnan lukuun ottamatta sisäpihalla sijaitsevaa painotalona toiminutta rakennuksen osaa (entinen painotalo).

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa korttelin säilyminen edelleen alkuperäisessä valtion keskushallinnon käytössä laajentamalla Valtioneuvoston linnaa nykyaikaisella hallinto- ja toimistorakennuksella, joka säästää alkuperäiset vanhat ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta. Sisäpihalle rakennettavan uudisrakennuksen tieltä joudutaan purkamaan entisenä painotalona toiminut rakennuksen osa, niin kutsuttu pihasiipi. Tavoitteena on parantaa

merkittävästi ylimmän valtiojohdon työskentelyedellytyksiä ja turvallisuutta.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan sisäpihalle rakennettavan uudisrakennuksen rakentaminen siten, että se ei muuta Helsingin merellistä julkisivua, eikä muuta suojellun Valtioneuvoston linnan kokonaisuuden roolia kaupunkikuvassa ja pitkissä kaupunkitilan näkymissä.

Uudisrakentamisen ja olemassa olevan rakennusosan kerrosala on yhteensä 26 600 k-m². Uutta virasto- ja hallintotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on yhteensä 5 550 k-m². Tontin tehokkuusluku on et = 2,89. Lisäksi koko kaava-alueella saa rakentaa pääkäyttötarkoituksen mukaisia ja muita maanalaisia kellaritiloja asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että korttelin nykyinen hallinto- ja virastotoiminta voidaan laajentaa vastaamaan valtionhallinnon tulevaisuuden tarpeisiin ja muutos mahdollistuu vaarantamatta korttelin ulkokehän rakennuksia sovittamattomilta muutospaineilta.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueella on Carl Ludvig Engelin suunnittelema 3–4-kerroksinen, Aleksanterinkadun puolella osin 2-kerroksinen Valtioneuvoston linna, joka on rakentunut alkuperäisten suunnitelmien mukaiseen asuunsa vuosien 1822–1853 aikana osana Helsingin empiretyylistä monumentaalikeskustaa. Korttelipihan keskelle rakennettiin vuosina 1897–1900 arkkitehti Ricardo Björnbergin suunnittelema kolmikerroksinen Senaatin kirjapainoa palveleva painotalo. Nykyisen hahmonsa kortteli on saanut Engelin arkkitehtuurin hengessä toteutettujen korotusten ja uudisosien myötä vuoteen 1918 mennessä. Keisarillisen Senaatin talo muuttui keväällä 1917 itsenäisen Suomen Senaatin taloksi ja marraskuussa 1918 siitä tuli Valtioneuvoston linna.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 1988.

Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

24.10.2023

Asia/4

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta ei aiheudu kaupungille välittömiä kustannuksia. Rakennusoikeuden lisäys keskustassa lisää kuitenkin kaupungin yleisten alueiden ylläpitokustannuksia ja nopeuttaa niiden peruskorjaustiheyttä. Kaavaratkaisu nostaa alueen arvoa. Kaavoitettavan rakennusoikeuden arvo määritetään maankäytösopimuksesta käytävien neuvotteluiden yhteydessä.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluajana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavan valmisteluajana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallisten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Museovirasto
- Uudenmaan ELY-keskus
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat alueella sijaitsevaan mahdolliseen maanalaiseen arkeologiseen kulttuuriperintöön, jonka takia on käytävä muinaismuistolain 13 § edellyttämät neuvottelut, arvoja ja säilyneisyyttä koskevaan arvottamiskaavioon, jota on täydennettävä pihasiiven osalta sekä alueella sijaitsevien tietoliikennekaapeleiden huomioimiseen hyvissä ajoin ennen hankkeen toteutumista. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että muinaismuistolain mukainen neuvottelu on käyty ja kaavakarttaan on lisätty muinaismuistolain 13 § edellyttämään menettelyyn liittyvä määräys, koskien mahdollisen kohteen riittävien arkeologisten tutkimusten toteuttamista. Arvottamiskaaviota on täydennetty pihasiiven osalta.

Mielipiteet

Mielipide osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistui linnuille vaarallisiin läpinäkyviin lasipintoihin. Mielipide on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että mielipiteessä esitetyn asian vastineessa todetaan, että suurin osa Valtioneuvoston linnan uudisrakennuksesta rakennetaan julkisivupinnaltaan rapattuna tai luonnonkivistä. Lasiseinäosuudet käsitellään mahdollisuuksien mukaan

niin, että linnut huomaavat niitä. Kaavaan ei ole tehty muutoksia mielipiteen johdosta.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 1 kpl.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 2.5. - 31.5.2023

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä, mistä on ilmoitettu maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 4 muistutusta. Nähtävilläoloajan ulkopuolella saapui 1 kirje.

Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat siihen, että ollaan hävittämässä merkittävä kulttuuriperinnön osa Helsingin ydinkeskustan kulttuurialueella mahdollistamalla Valtioneuvoston linnan korttelipihan keskirakennuksen purkamisen ja että virastot eivät noudata laadittuja suosituksia, ohjeita ja lakia kulttuurikohteen suojelemiseksi, kaavoituksen puutteelliseen vuorovaikutukseen, viranomaisten aiemmin omaksettujen suojeluperiaatteiden keventämiseen ja lieventämiseen ja voimassa olevan maakuntakaavan huomiotta jättämiseen. Kaava esitetään palautettavaksi uudelleen valmisteluun siten, että keskeinen piharakennus (entinen painotalo) myös merkitään suojeltavaksi.

Kirjeessä, joka on englanninkielinen, ilmoitetaan, että kansainvälinen ICOMOS ja Suomen osasto ovat 21.3.2023 julkaisseet englanninkielisen kulttuuriperintöhälytyksen Helsingin empirekeskustan ja Suomen keskeisen hallintokorttelin rakennusperintöarvoihin kohdistuvasta uhasesta ICOMOS:in nettisivustolla.

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat tietoliikennekaapeleihin, siihen, että alueen vesihuolto on rakennettu valmiiksi eikä asemakaavan muutos edellytä vesihuollon lisärakentamista, muinaismuistolaille rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen mukaisen alueen kaavakartan määräyksen päivittämiseen ja merkinnän sm-lisäämiseen kaavakarttaan, korttelipihan kaupunkikuvan hallinnan kirjaamiseen uudisrakennuksen ja aurinkopaneeleiden osalta määräykseen ja siihen, että kaavan tulisi mahdollistaa myös tilannetta, että entinen painotalo säilyy ennallaan. ELY-keskus on todennut, että kaavan muutosehdotus on suojelupäätöksen mukainen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Museovirasto

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Elisa Oyj
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (kaupunginmuseo)

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL), kasvatuksen ja koulutuksen toimiala.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, kirjeestä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohdaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu Tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Kaava-alueeseen tai sen osaan liittyy maankäytösopimusmenettely, joka tulee saattaa päätökseen ennen kaavan hyväksymistä.

Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on pyydetty lähettämään tieto.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kajsa Lybeck, arkkitehti, puhelin: 09 310 37052
kajsa.lybeck(a)hel.fi
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva

24.10.2023

- 3 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12799 kartta, päivätty 24.10.2023
- 4 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12799 selostus, päivätty 24.10.2023
- 5 Havainnekuva, 24.10.2023
- 6 ELY-keskuksen suojelupäätös
- 7 Tilastotiedot
- 8 Tehdyt muutokset
- 9 Vuorovaikutusraportti 2.5.2023, täydennetty 24.10.2023
- 10 Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

- 1 Mieliäpide
- 2 Muistutukset ja kirje
- 3 ELY:n suojelupäätös, sisätilat

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Hakija

Ne muistutuksen esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Ne hyväksymispäätöksen pyytäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 8

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 9

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 9

Tiedoksi

Kaupunginkanslia tiedoksiänto

Päätöshistoria

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 31.5.2023

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 22.9.2022